

havt Part i vor Grundlovs Tilblivelse, vilde, at disse Eiendomme ikke alene kunne, men i Virkelig- heden skulle gaa over til fri Eiendom. Det vil ogsaa erindres, at jeg i de Udvalg, der tidligere have været nedfatte angaaende denne Sag, har tilladt mig i Forening med flere ærede Medlemmer at stille Forslag om, at disse Eiendomme skulde, naar en vis Tid var udløben, gaa over til fri Eiendom. Dette Forslag blev ganske vist i sidste Samling forkastet; men dog med en ikke saa ringe Minoritet, og jeg tror, at Forslagets Forkastelse var en Folge af, at man havde haabet, at der skulde komme Noget ud af Lovforslaget, hvilket ikke vilde være blevet Tilfældet, dersom mit For- slag var blevet vedtaget. Jeg skal derfor, dersom denne Sag kommer til at gaa videre, vistnok paa- ny stille et Endringsforslag, jeg allerede tidligere har tilladt mig at stille. I Øvrigt skal jeg med Hensyn til dette Lovforslag gjerne erkende, at det, at disse Fordeieendomme kunne komme til at gaa over til fri Eiendom, er et Fremsskridt fra det tid- ligere. Jeg tror saaledes, at det er et Fremsskridt, at der i § 1 er sat, at kun 3 Successorer skulle give deres Samtykke til, at Eiendommen kan gaa over til fri Eiendom, istedetfor at tidligere udfor- dreedes dertil Samtykke af Alle dem, der paa en Maade vare i Liv. Ligeledes tror jeg, at der med Hensyn til det Tilfælde, at en Kapital sættes istedetfor selve Fordeieendommen, nemlig i Behold til det andet Afnit af Loven, vil ske et Frem- skridt, idet den efterfølgende Eier efter Majorats- besidderen kan vedblive at faae Gjælden indestaende i Fordeieendommen mod at forrente den med 4 pCt. og afdrage den med 2 pCt. Dette kunde, som bekendt, ikke ske tidligere, i alt Fald kunde kun en Del af Gjælden blive indestaende, naar Jus- titsministeriet gav sit Samtykke dertil. Jeg tror, at disse 2 Ting, som jeg her har nævnt, baade det, at kun 3 Successorer skulle give deres Sam- tykke til disse Eiendommers Overgang til fri Eien- dom, og tillige det, at Gjælden efter Lovforslagets § 17 kan blive indestaende i Fordeieendommen, mulig i en ikke ringe Grad ville have til Folge, at disse Fordeieendomme ville komme til at gaa over til fri Eiendom. Snidlertid vil jeg sige, at naar dette nu er Tilfældet, finder jeg det saa meget mere betænkeligt, at den ærede Forslagsstiller over- for Fæsterner har været mere ukliberal end endog selve Regjeringen og Landstinget. Jeg vil nu ikke tale om, at han har strøget den sidste Del af den § 5, som blev vedtagen i Folkethinget, og som gik ud paa noget at sikkre de Selveiere, der vare komne tilstede paa vedkommende Majorats Eiendomme, thi den ærede Forslagsstiller kan dog vir- kelig ikke være blind for, at den Eier af frit For- degods eller denne Kapitalist, eller hvad det nu er, som kommer i Besiddelse af disse Majoratsbe- sidderes, vil være langt mindre interesseret i, at hans Fæstere, som gaa over til at blive Selveiere, have det godt, end Majoratsbesidderen har været.

Den ærede Forslagsstiller kan dog ikke være blind for, at det patriarkalske Forhold, som dog paa sine Steder har bestaaet, da vil ophøre, og det inderer mig derfor meget, at han har udeladt Slutningen af § 5, saaledes som den med stor Stemmeferlighed blev vedtaget her i Folkethinget, nemlig Bestutningen om, at den Pantegjæld til vedkommende Majoratsbesidder, som hvilede paa Selveiergaardene, skulde, efterat disse vare overgaaede til fri Eiendom, fremdeles blive indestaende i 30 Aar, dog mod Afbetaling, dersom de gik over til andre Eiere. Snidlertid forekommer den ærede Forslagsstillers Affattelse af § 22 mig endnu mere forunderlig. Saaledes som denne Paragraf fandtes selv i Regjeringens og Landstingets Forslag, var det bestemt, at naar saadanne Gaarde ved Fæstelelighed vare solgte og overgaaede til fri Eiendom, skulde $\frac{1}{4}$ af de Kapitaler, som derved indkom, dog paa en Maade komme Bondealmuen til Gode. Alt dette har den ærede Forslagsstiller strøget, uagtet han maa være sig bevidst, at Fæsternes Stilling vil blive langt uheldigere, efterat disse Eiendomme ere komne i Spekulanternes Hænder, end saa længe det af mig omtalte patriarkalske Forhold paa sine Steder bestaar. Som det vil ses af de sidst meddelte statistiske Oplysninger, er det ikke smaa Dele af Fæstegodset, der ere blevene ved Majoraterne, og de ville paa sine Steder ligesom blive prisgivne til Spekulanterne. Dette kan jeg ikke være med til at fremme, og skulde vi derfor stemme om Lov- forslaget endelige Vedtagelse, vilde jeg af al Magt modsætte mig det og raade Andre til det Samme. — Hvad der ligeledes har undret mig, er den ærede Forslagsstillers Affattelse af § 24. Atter her vil det erindres, at vi isjor med en ikke ringe Stemmeferlighed bleve enige om noget ganske Andet, end hvad det ærede Medlem her har sat ind. Som det vil vides, bestaar der 2 Slags Testationsfrihed, en for Sædegaardseierne og en for Selveierhønderne. Den sidst- nævnte grunder sig paa en Forordning af 1769 og er yderligere dels udvillet, dels nærmere be- stemt og dels indfranket ved en Forordning og en Plakat af 1837 og 1847. Selveierhøn- derne have isølge disse Bestemmelser Ret til at give et af deres Børn hele deres Fordeieendom, rigtignok imod et Slags Vederlag, hedder det, men dette kan være og har vel ogsaa paa sine Steder

Rettelser.

- Sp. 1774, §. 18. f. o., „rigtig“ læs: „urigtig“.
 — 1775, §. 26. f. o., „saagod“ læs: „saa godt.“
 — 1788, §. 5. f. n. Efter „End“ tilføjes:
 „; Clausen.“
 — 1788, §. 1 f. n. udgaaer „Clausen“, og „;“ ret-
 tes til „.“